

SMiD

Jørgensen, Signe Kjær; Johansen, Stine Liv

Published in:
N O R D I C O M - Information

Publication date:
2013

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Jørgensen, S. K., & Johansen, S. L. (2013). SMiD. *N O R D I C O M - Information*, 35(1-2), 113-117.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Artikel til Nordicom

SMiD - Sammenslutningen af Medieforskere i Danmark

Indledning

Sammenslutningen af medieforskere i Danmark (SMiD) er en bred forening, som rummer mange forskellige forskere ansat forskellige steder i Danmark. Foreningen blev stiftet i 1976 og danner rammen for en række netværksaktiviteter blandt danske medie-, kommunikations- og journalistikforskere. Foreningen har i dag ca. 70 medlemmer, der er ansat ved universiteter og andre højere læreanstalter, i sektorforskningsinstitutioner og i erhvervslivet.

Som forening er SMiD tænkt som et fagligt forum, hvor danske medieforskere kan holde sig à jour med, hvad deres kolleger arbejder med, tænker og mener om faglige, fagpolitiske og mediepolitiske forhold. SMiD skulle således gerne fungere som en ramme for faglige udveksling og udvikling i en dansk forskningskontekst.

Historien om SMiD er på mange måder tæt relateret til historien om dansk medieforskning som sådan. Denne artikel vil derfor tage sit afsæt i historiske og aktuelle udfordringer for dette felt, der igennem årene har udviklet og forgrenet sig, ikke mindst som følge af mediernes udvikling. Et relevant spørgsmål i den forbindelse bliver dermed spørgsmålet om, hvad en medieforsker - og dermed et (potentielt) medlem af SMiD - overhovedet er.

Hvad er en medieforsker?

I SMiD forstår vi medieforskning som forskning i forskellige medieformer, de mennesker, der benytter medierne (borgere, journalister o.lign.) og den måde, de benytter dem på (kommunikation og daglig praksis). Forskere er defineret bredt som personer, der regelmæssigt arbejder med vidensudvikling i private, offentlige eller selvejende institutioner. SMiD optager alle interesserede medieforskere som medlemmer. Som medlem af SMiD har man a) ret til at opstille til SMiD's bestyrelse og Mediekulturs redaktionsgruppe og b) indstillingsret til Nordicom's ledende organer.

Medieforskningen i Danmark - set fra SMiDs perspektiv

Medieforskningen i Danmark såvel som i resten af verden er gradvist ekspanderet de seneste 30 år. Den tiltagende udbredelse af nye informationsteknologier og danskernes stigende brug af sociale medier gør, at vores hverdag i stadig stigende grad bliver præget af medier, på nye og anderledes måder end vi hidtil har kendt til. Dette finder sted både på det strukturelle plan, hvor de muligheder og den infrastruktur, som bestemte medier stiller til rådighed, påvirker vores måde at kommunikere og være sociale på. Samtidig finder det sted på det indholdsmæssige plan, hvor stadig mere information og stadig flere perspektiver på den sociale virkelighed bliver tilgængelige for os, og brugere af medier i højere og højere grad deltager i produktion og reproduktion af medieindhold.

Disse udvidelser af mediernes anvendelsesmåder, indhold og produktionsforhold betyder at medier og mediebrug bliver relevant for en del af forskningen i andre fagdiscipliner, og medieforskning dermed placerer sig som et stort eklektisk forskningsfelt. Ikke desto mindre er der fortsat en stærk forankring, også blandt SMIDs medlemsskare, i de traditionelle medieforskningsinstitutioner, der både markerer sig stærkt inden for forskning i massemedier og i nyere medieformer. Dansk medieforskning er således også markant repræsenteret i internationale rankingsystemer, senest i QS^[1] fagopdelte rangliste.

Dansk medieforskning har til dels humanistiske og til dels samfundsvidenskabelige rødder. Disse tilgange omfatter med forskelligt tilsnit videnskabelige metoder og paradigmer omhandlende medier som tekster, mediebrug og mediesystemer. Kendetegnende for de forskellige fagmiljøer er en forskellig vægtning af empiriske felter, teorier og metoder, men også efterhånden en stærk erkendelse af styrken i at kombinere disse på forskellig vis.

De mest markante medievidenskabelige miljøer i Danmark findes på Københavns Universitet (KU), Aarhus Universitet (AU), Syddansk Universitet (SDU), Roskilde Universitet (RUC), Aalborg Universitet (AAU) samt på Copenhagen Business School (CBS). Kendetegnende for mange af disse miljøer er, at de gennem de seneste år har været igennem fusionsprocesser, hvor det der tidligere var rendyrkede medieforskningsinstitutter er blevet lagt sammen med andre institutter med bredere fokusering. Disse sammenlægninger er, udover de rent organisatoriske forandringer,

medvirkende til, at det er vanskeligt entydigt at definere af 'dansk medieforskning'.
Nedenfor gennemgår vi hovedforskningsområderne på de ovennævnte seks institutioner^[2].

KU

På KU findes det primære medieforskningsmiljø på Institut for Medier, Erkendelse og Formidling. Forskningen på den særlige afdeling for film- og medievidenskab er delt mellem filmvidenskaben som kunst-, kultur- og kommunikationsform med særlig fokus på danske og europæiske film, og medievidenskaben med fokus på tv, audiovisuel kommunikation, dagspressen og computermedieret kommunikation. Forskningen beskæftiger sig med de særlige træk ved de forskellige medier, men i stigende grad også med sammenhængen mellem medier, tværmedialitet og konvergens, og mediernes påvirkning af det sociale. Herudover er der et mindre medieforskningsmiljø på Institut på Statskundskab, KU, og hvor hovedforskningsområderne er a) digital forvaltning b) demokratisk deltagelse og nye informationsteknologier, c) politisk kommunikation og d) medier og international politik.

AU

På AUs Institut for Æstetik og Kommunikation varetager forskningsprogrammet Medier, Kommunikation og Samfund den primære medieforskning. Her er fokus på at belyse og forstå samspillet mellem medier og kommunikative former og de samfundsmæssige kontekster, som dette samspil skaber og forandrer. På AU findes bl.a. et Center for Internetforskning, ligesom AU er hjemsted for det nationale DIGHUMLAB, hvor digitale metoder i humanistisk forskning er i fokus.

På Institut for Statskundskab, AU, forskes i politisk kommunikation, offentlig meningsdannelse, mediesociologi og politisk psykologi.

AAU

AAUs medieforskning finder særligt sted på Institut for Kommunikation, som bl.a. i vidensgruppen Communication and Information Studies (CIS) samler forskere med interesser og baggrund inden for det medie-, kommunikations- og informationsvidenskabelige område. Fælles for gruppens medlemmer er en forskningsmæssig interesse i mulige og aktuelle anvendelser af kommunikations- og

informationsteknologi. I CIS forskes i interpersonel og mediebaseret organisationskommunikation, virtuelle og spilbaserede miljøer, legemedier og læringsrum, bæredygtighed og IKT-etik, mediesociologi og politisk kommunikation, mediepsykologi og -æstetik samt interaktive kunst- og repræsentationsformer. CIS er hjemmehørende i Aalborg Universitets afdeling i Sydhavnen i København, og instituttets forskere er fysisk placeret i både Aalborg og København.

SDU

Medieforskningen på SDU er placeret på henholdsvis Institut for Kulturvidenskaber og Institut for Statskundskab med særligt tyngdepunkt på Center for Journalistik.

Institut for Kulturvidenskaber (IKV) driver forskning indenfor en lang række felter herunder kulturstudier, mediekulturer og informationsteknologi. Særligt forskningsprogrammet Medier, læring og viden beskæftiger sig med komplekse mediemiljøer, hvor grænser flyttes mellem producenter og brugere, mellem lokale og globale produktions- og receptionsformer, mellem analogt og digitalt fødte medieteknologier.

Forskning ved Center for Journalistik er centreret omkring to forskningsnetværk, det ene om mediesprog, det andet om samfundsmæssige og politiske aspekter af journalistik. Her er særligt fokus på normer for journalisters ansvar og engagement, deres sociale repræsentativitet og mediernes effekter, ofte i komparativt europæisk perspektiv.

RUC

På RUC findes medieforskning primært på Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier (CBIT). CBITs forskning har fokus på hverdagens mediebrug, medieinstitutioner og nyhedsproduktion samt kommunikation om miljø, sundhed og virksomheder. Forskningen er præget af aktionsforskningstraditionen samt, særligt indenfor det journalistiske felt, etnografi og sociologi. På RUC gennemføres desuden de såkaldte nyhedsuge-studier. Center for Nyhedsforskning og Center for Magt, Medier og Kommunikation er desuden væsentlige knudepunkter for stedets kommunikations- og medieforskning.

CBS

Copenhagen Business School har en forskningskoncentration på områderne: a) strategisk kommunikation og virksomhedskommunikation og b) medieøkonomi og relationen mellem stat og medieinstitutioner. Medieforskningen på CBS findes på Department for Business and Politics (DBP), Institut for interkulturel kommunikation og ledelse (IKL) og Institut for organisation (IOA). Særligt den Luhmanianske systemteori, diskursstudier og blødere ny-institutionelle tilgange er et særkende.

Andre institutioner

SMiD's medlemmer findes, som nævnt, også på andre institutioner end universiteterne. Således er der SMiD-medlemmer på eksempelvis Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX), i Kulturstyrelsen, på Statsbiblioteket og i Danmarks Radio (DR).

Aktuelle udfordringer

De historiske og organisatoriske ændringer, der har præget det danske medieforskningsmiljø, har også sat deres spor i SMiD. Kombineret med en støt stigende grad af interdisciplinært og internationalt forskningssamarbejde er de således medvirkende til både udvidelsen og fragmenteringen af miljøet. SMiD's legitimitet har således været udfordret af de mange andre organisatoriske og faglige miljøer, som danske medieforskere engagerer sig i. Dette er måske en medvirkende årsag til, at SMiD har oplevet en medlemsnedgang, så foreningen i dag har cirka 70 betalende medlemmer. I de senere år har der dog også været en udfordring at få nye, særligt yngre, medlemmer af SMiD. Dette forsøges imødegået ved en, som nedenfor beskrevet, styrkelse af aktivitetsniveauet og dermed også relevansen af SMiD som forening.

MedieKultur

Samtidig har SMiD dog også oplevet en kvalitativ udvikling, der særligt er knyttet til foreningens primære aktivitet, nemlig udgivelsen af tidsskriftet MedieKultur.

MedieKultur er et dobbelt-blind peer reviewed tidsskrift. Formålet med MedieKultur er at bidrage til kritisk refleksion om samt udviklingen af teorier og metoder inden for medie- og kommunikationsforskning. MedieKultur udgiver værker, der har relevans for medieforskningsmiljøet i Danmark i bred forstand. MedieKultur repræsenterer ikke bestemte teorier eller metoder, men prioriterer innovative perspektiver og klar

argumentation. MedieKultur udgiver temanumre, der har til formål at bringe danske og internationale medieforskere i dialog. Som sådan er MedieKultur et publikationsforum for danske og internationale forskere. MedieKultur modtager artikler samt anmeldelser af bøger mm. på engelsk, dansk og de andre skandinaviske sprog. Tidsskriftet henvender sig til studerende, undervisere og forskere samt til personer i medievirksomheder.

MedieKultur udkommer digitalt som Open Access Journal. Desuden er hele tidsskriftets arkiv blevet digitaliseret og er ligeledes frit tilgængeligt. Dette har medført en stærkt stigende brug af tidsskriftet i forhold til tidligere, hvor det udkom i papirform. Det er også en af grundene til, at MedieKultur har udviklet sig fra at være et tidsskrift, der primært var forankret i Danmark, til at være et tidsskrift med international rækkevidde.

Aktiviteter i SMiD

SMiD afholder i lige år et møde for alle foreningens medlemmer. Årsmødet, der falder sammen med foreningens generalforsamling, danner både en faglig og social ramme om foreningen, idet foreningens medlemmer over to dage indbydes til foredrag, fremlæggelser af deres faglige arbejde og festligt samvær. I 2012 afholdtes årsmødet på Hotel Vejlebjerg. Årsmødet organiseres med udgangspunkt i et fagligt tema, som i 2012 var 'Media and Civic Engagement'; et tema, der indbød til mange forskellige præsentationer og diskussioner. Desuden uddeltes den ny-indstiftede SMiD-pris til en forsker, der har gjort en særlig indsats for SMiD og dansk medieforskning som helhed. I 2012 gik prisen til professor Kim Schrøder fra RUC. SMiDs årsmøder er blevet væsentlige samlingspunkter, hvor det ikke kun handler om generalforsamling, men også om at belyse aktuel forskning. Desuden afholder SMiD et socialt arrangement for medlemmer på den Nordiske Medieforskerkonference (NordMedia), der afholdes i ulige år – på skift i de nordiske lande. Bestyrelsen holder møder ca. 3-4 gange årligt, sommetider i samarbejde med Mediekulturs redaktion. Bestyrelsens møder er åbne for alle interesserede medlemmer.

SMiD på sociale medier

Det er SMiDs formål at fungere som bindeled mellem foreningens medlemmer. Således er vores hjemmeside med tilhørende mailliste organiseret som en såkaldt "åben blog", hvor medlemmer kan uploade nyheder om arrangementer og projekter. SMiD har desuden en åben gruppe på Facebook, med pt. 100 medlemmer, der følger med i og diskuterer

foreningens forskellige aktiviteter. Endelig er SMiD fornylig kommet på Twitter og kan følges på @smid.dk.

Samarbejde og aktiviteter

SMiD deltager i det nordiske samarbejde omkring NordMedia-konferencen, som i 2015 afholdes i København. Desuden samarbejder SMiD med SAMS - sammenslutningen af medie- og kommunikationsstuderende. Dette samarbejde har hidtil primært været i form af økonomisk støtte fra SMiD til SAMS, men det forventes udbygget fremover gennem fælles aktiviteter og arrangementer. Aktivitetsniveauet i SMiD er påvirket af et begrænset økonomisk råderum. Det betyder, at bestyrelsen sjældent mødes fysisk, men eksempelvis bruger mail og skype i den løbende kommunikation, samt at der er høj grad af brugerbetaling til årsmøderne. På sigt håber vi dog at kunne holde f.eks. mindre seminarer o.lign. i samarbejde med forskningsprojekter, centre eller andre organisationer.

Opsummerende kan man sige, at SMiD som forening har måttet tilpasse sig et ændret medie billede og et bl.a. deraf følgende ændret medieforskningsmiljø. Medieforskning er således ikke længere så nemt at identificere entydigt og behovet for en medieforskerforening er anderledes, end det var tidligere. Det er på dog på ingen måde det samme som at sige, at behovet ikke længere er der. Forankringen i et nationalt netværk, hvor yngre og ældre forskere fra forskellige institutioner kan mødes fagligt såvel som socialt synes fortsat aktuel.

[1] <http://www.topuniversities.com/subject-rankings>

[2] Den følgende tekst er baseret på institutionernes egne beskrivelser, hentet fra deres respektive hjemmesider.